

การพัฒนา รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง
อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู*

DEVELOPMENT OF A PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY MODEL
TO PROMOTE THE ABILITY OF TEACHERS IN BAN AB CHANG SCHOOL,
NAKLANG DISTRICT, NONG BUA LAMPHU PROVINCE

พรชนก วิลัยลาน

Phonchanok Wilailan

โรงเรียนบ้านอาบช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 หนองบัวลำภู ประเทศไทย

Ban Ab Chang School, Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2, Nong Bua Lamphu, Thailand

Corresponding author E-mail: Poaoom29@mail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบ โดยเป็นการวิจัยเชิงพัฒนา มีวิธีดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ กับครูผู้สอนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 92 คน ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบ โดยใช้ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างรูปแบบ และตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบ กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน และขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการเสริมสร้างความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความต้องการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการสร้างรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล การตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความถูกต้องภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า 3.1) ครูมีความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 3.2) ครูมีความสามารถในการจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน ภาพรวมเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับดีเยี่ยม และ 3.3) สรุปการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จุดเด่น คือ มีการประชุมประจำเดือน ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และ 4) ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า ความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

This research aims to 1) Study the current situation and needs, 2) Create and verify the model, 3) Test the model, and 4) Evaluate the model. This developmental research

methodology consisted of 4 steps: Step 1: Study the current situation and needs with 92 teachers who were not in the sample group. Step 2: Create and verify the model using the data from Step 1 to create the model and check the content validity with 5 experts. Step 3: Test the model with a sample of 10 people. Step 4: Evaluate the model for suitability and usefulness with a sample of 10 people. The results of the research showed that: 1) The current situation of the professional learning community and the enhancement of active learning capacity are at a high level overall and the overall needs are at the highest level. 2) The result of the model construction has 5 components: model principles, model objectives, model content, model process, and measurement and evaluation. The expert examination found that the overall validity is at the highest level and the overall feasibility is at the highest level. 3) The result of the model trial found that: 3.1) Teachers are able to design and write overall active learning plans. At the highest level, 3.2) Teachers have the ability to organize active learning activities in the classroom. The overall picture and individual level are at an excellent level. And 3.3) In summary, the promotion of active learning management has a highlight: there are monthly meetings. Teachers continuously exchange knowledge. And 4) The results of the evaluation of the model found that the overall suitability was at the highest level and the usefulness of the model in implementation was found to be at the highest level overall.

Keywords: Model, Professional Learning Community, Active Learning Management

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคตซึ่งทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยให้ความสำคัญกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ด้วยการปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) การปฏิรูปครูเป็นเจตนาของแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) โดยเน้นให้ครูมีทักษะความรู้ และปรับเปลี่ยนวิธีการสอน สู่การเรียนรู้แบบสัมมนา ทดลอง วิจัยหรือการตั้งคำถาม (ธีรยุทธ รุจาคม, 2561) จึงจำเป็นต้องมีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ Professional Learning Community (PLC) คือ สภาพการดำเนินงานของกลุ่มคนหรือความเป็นอยู่ของบุคคลในชุมชน ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากร การปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนกันจะก่อให้เกิดความรู้และความเชี่ยวชาญ ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้เปลี่ยนเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) บรรจุอยู่ในตารางการจัดการเรียนรู้ของครูและต้องได้รับการประเมิน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง มีเวลาพบสมาชิกในกลุ่มครูและได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความหมาย เป็นการเรียนรู้ที่ได้ผ่านการปฏิบัติจริง บทบาทของครูต้องเพิ่มกระบวนการและกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 สามารถบรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

ปัจจุบันคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำเมื่อพิจารณาคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำในทุกกลุ่มสาระ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) โดยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) โรงเรียนบ้านอาบช้าง ปีการศึกษา 2565 พบว่า ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกกลุ่มสาระ

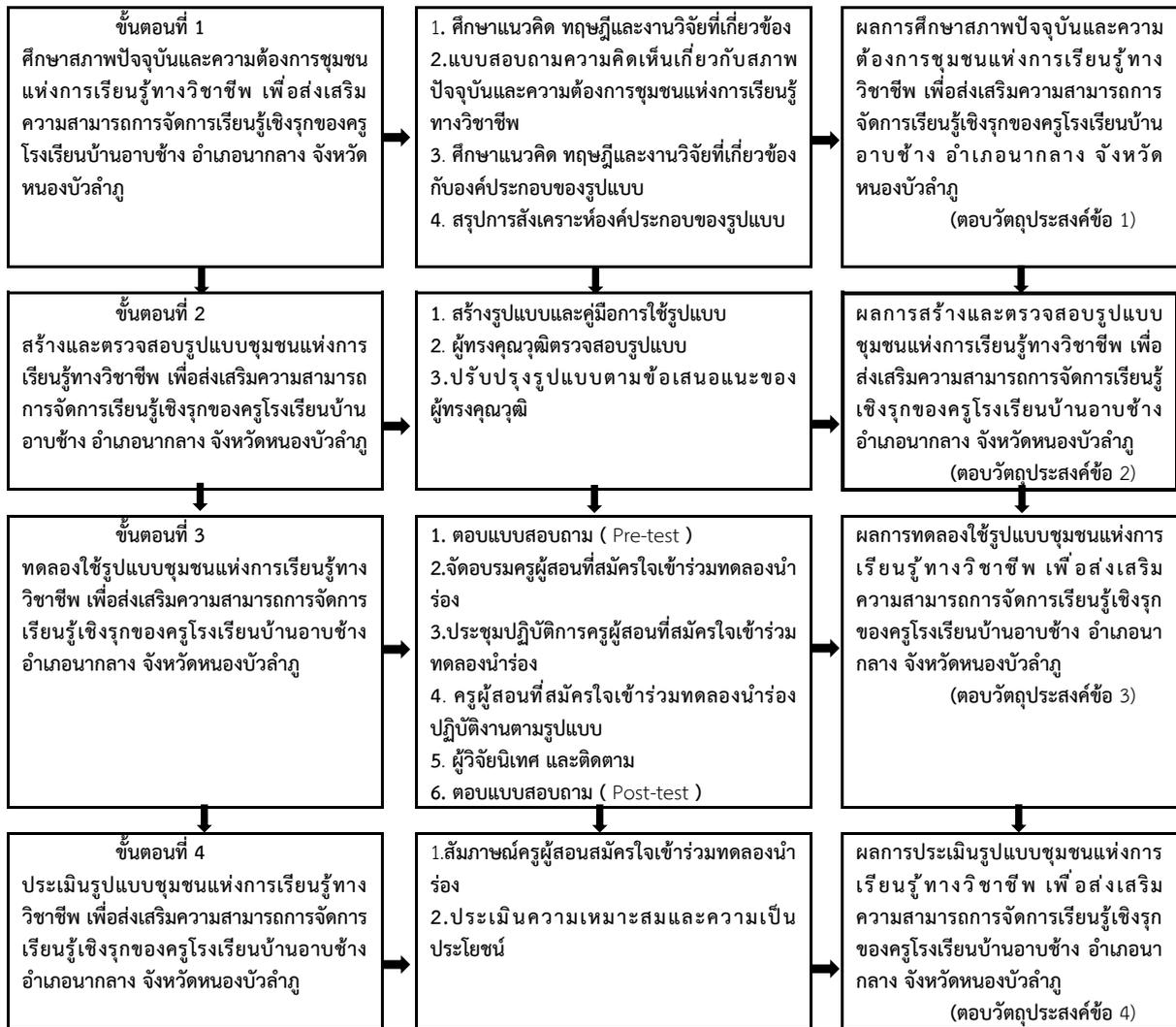
จากหลักการและแนวคิดในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ประกอบกับปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษา รวมทั้งเป็นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะในการจัดการเรียนการสอน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการอย่างกว้างขวางต่อผู้เรียน ครู และเป็นแนวทางให้โรงเรียนอื่นนำไปใช้ได้อย่างเกิดประโยชน์ เกิดการสร้างสรรค์ชุมชนท้องถิ่น สังคม ประเทศชาติ อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
4. เพื่อประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียน บ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบบผสมผสาน (Mixed-Methods) ของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวิจัยหลัก ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน แสดงดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 สรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 9 โรงเรียน ครูผู้สอนรวมทั้งสิ้น จำนวน 119 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 ได้มาโดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (หทัยชนก พรรคเจริญ และคณะ, 2561) จำนวน 92 คน

2. เครื่องมือ คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่สอนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา

(α) พบว่า ตอนที่ 2 ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .961 และ ตอนที่ 3 ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .901 จากนั้นจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 92 ฉบับ ได้ตอบกลับมา จำนวน 92 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษา จำนวน 12 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (หทัยชนก พรรคเจริญ และคณะ, 2561)

2. เครื่องมือ คือ แบบสอบถามตรวจสอบรูปแบบ และแบบสอบถามการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบ (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ) สร้างแบบสอบถามตรวจสอบรูปแบบ และแบบสอบถามการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา สร้างแบบสอบถามตรวจสอบรูปแบบ และแบบสอบถามการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบ (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ) ฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 12 ฉบับ ได้ตอบกลับมา จำนวน 12 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 10 คน ได้มาโดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (หทัยชนก พรรคเจริญ และคณะ, 2561)

2. เครื่องมือ คือ แบบสอบถามตรวจสอบรูปแบบ และแบบสอบถามการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบประเมินความสามารถในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน และแบบสรุปข้อมูลสะท้อนผลการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวม การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 10 ฉบับ ได้ตอบกลับมา จำนวน 10 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน ได้มาโดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (หทัยชนก พรรคเจริญ และคณะ, 2561)

2. เครื่องมือ คือ แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติของการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู สร้างแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติ การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนของโรงเรียน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) โดยวิธีการของ Cronbach, L. J. พบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .913 แล้วสร้างแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติ ฉบับสมบูรณ์ (Cronbach, L. J., 1990)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 10 ฉบับ ได้ตอบกลับมา จำนวน 10 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้างอำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู มีผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภาพรวม อยู่ในระดับมาก และความต้องการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการเสริมสร้างความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า สภาพปัจจุบันภาพรวม อยู่ในระดับมาก และความต้องการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น สภาพปัจจุบัน			ระดับความคิดเห็น ความต้องการ		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน	3.48	.33	ปานกลาง	4.57	.46	มากที่สุด
2	การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกัน	3.47	.34	ปานกลาง	4.50	.45	มาก
3	การร่วมมือร่วมพลังของสมาชิกชุมชนวิชาชีพ	3.50	.33	ปานกลาง	4.49	.26	มาก
4	การเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน	3.60	.51	มาก	4.49	.36	มาก
5	การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน	3.55	.37	มาก	4.48	.44	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.52	.24	มาก	4.51	.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = .24) และความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = .34)

ตารางที่ 2 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบัน			ระดับความคิดเห็นความต้องการ		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	ความรู้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	3.59	.29	มาก	4.54	.45	มากที่สุด
2	ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	3.52	.33	มาก	4.48	.42	มาก
3	เจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	3.54	.32	มาก	4.53	.30	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	3.55	.23	มาก	4.52	.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันเสริมสร้างความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = .23) และความต้องการเสริมสร้างความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .34)

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล การตรวจสอบรูปแบบของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความถูกต้องภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบ พบว่า ความถูกต้อง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า 3.1) ครูมีความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 3.2) ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน ภาพรวมเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับดีเยี่ยม และ 3.3) สรุปการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จุดเด่น คือ มีการประชุมประจำเดือน ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70

การทดสอบความสามารถ	จำนวนครู	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	df	ค่าสถิติ (t)	P
ความสามารถในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน	10	40	35.90	5.15	83.15	22	4.895*	.000

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า หลังการเข้าร่วมพัฒนาครูตามรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนบ้านออบข้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ครูมีคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน เท่ากับ 35.90 คิดเป็นร้อยละ 89.75 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ความเหมาะสมภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น ความเหมาะสม			ระดับความคิดเห็น ความเป็นประโยชน์		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	หลักการของรูปแบบ	4.80	.42	มากที่สุด	4.90	.32	มากที่สุด
2	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.65	.41	มากที่สุด	4.75	.35	มากที่สุด
3	เนื้อหาของรูปแบบ	4.60	.30	มากที่สุด	4.74	.27	มากที่สุด
4	กระบวนการของรูปแบบ	4.53	.45	มากที่สุด	4.70	.33	มากที่สุด
5	การวัดและประเมินผล	4.70	.33	มากที่สุด	4.70	.33	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.62	.27	มากที่สุด	4.75	.21	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ความเหมาะสมภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= .27) และความเป็นประโยชน์ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D.= .21)

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภาพรวม อยู่ในระดับมาก และความต้องการภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันต์ธร หิรัญลักษณ์ พบว่าระดับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (กันต์ธร หิรัญลักษณ์, 2564)

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้างอำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ความถูกต้องภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรปรัชญ์ ไวกสิกรณ์ พบว่า ความถูกต้องภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และความถูกต้องครอบคลุม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน (สรปรัชญ์ ไวกสิกรณ์, 2562) ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ความถูกต้องของคู่มือภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเช่นนี้ เพราะผ่านการตรวจสอบและหาคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถกับการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า 1) ครูมีความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนโดยรวมเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับดีเยี่ยม 3) ครูส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมมีจุดเด่น คือ การประชุมประจำเดือน ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Willems, I. & Van den Bossche, P. พบว่า การศึกษาบทเรียนร่วมกันเป็นแนวทางการพัฒนาวิชาชีพครูที่ทรงพลัง และมีผลเชิงบวกต่อการเรียนรู้ของครูทั้งด้านการพัฒนาความรู้ ทักษะ พฤติกรรม และความเชื่ออย่างมีนัยสำคัญ (Willems, I. & Van den Bossche, P., 2019) นอกจากนี้ งานวิจัย Gutierrez, S. B.

ค้นพบว่า วิธีการศึกษาที่เรียนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษาในประเทศต่าง ๆ ได้ (Guiterez, S. B., 2016)

4. ผลการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ จิตแมน ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบ โดยรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก (มานพ จิตแมน, 2563)

องค์ความรู้ใหม่

แผนภาพรูปแบบ รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

ภาพที่ 2 รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภาพรวม อยู่ในระดับมาก และความต้องการ ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สภาพปัจจุบันและความต้องการเสริมสร้างความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า สภาพปัจจุบันภาพรวม อยู่ในระดับมาก และความต้องการ ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล การตรวจสอบรูปแบบของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความถูกต้องภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า 3.1) ครูมีความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 3.2) ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน

ภาพรวมเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับดีเยี่ยม และ 3.3) สรุปการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จุดเด่น คือ มีการประชุมประจำเดือน ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และ 4) ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า ความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ โรงเรียนแต่ละแห่ง ควรมีการประยุกต์ใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่ง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านอาบช้าง อำเภอตากกลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ไปใช้ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะด้านอื่น ๆ ที่สำคัญจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู เช่น ด้านการออกแบบกิจกรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กันต์ธร ทิรัญลักษณ์. (2564). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรยุทธ รุจาคม. (2561). การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- มานพ จิตแมน. (2563). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 11(1), 45-53.
- สรปรัชญ์ ไวกสิกรณ์. (2562). รูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูตามแนวทางของสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2564). แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก: ถอดบทเรียนจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: เอส.พี.เค. การพิมพ์ จำกัด.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- หทัยชนก พรรคเจริญ และคณะ. (2561). เทคนิคการสุ่มตัวอย่างและการประมาณค่า. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มระเบียบวิธีสถิติ สำนักนโยบายและวิชาสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5 th ed). New York: Harper & Row.
- Gutierrez, S. B. (2016). Building a Classroom-based Professional Learning Community Through Lesson Study: Insights from Elementary School Science Teachers. Professional Development in Education, 42(5), 801-817.

Willems, I. & Van den Bossche, P. (2019). "Lesson Study Effectiveness for Teachers' Professional Learning: a Best Evidence Synthesis". *International Journal for Lesson and Learning Studies*, 8(4), 257-271.